

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 58 (1973)
Heft: 1

Artikel: Instrucziun da romontsch cun la metoda audio-visuala
Autor: Cavigelli, Richard
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-882059>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 18.10.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Instrucziun da romontsch cun la metoda audio-visuala

da Richard Cavigelli

1. Tgei finamira lein nus contonscher?

Sche nus lein applicar ina metoda per emprender in lungatg, stuein nus segir sedumandar, quala ch'ei la finamira d'emprender quel. En nies cass sedrizein nus a glied che nus vulein gidar ad anflar il contact cun nosa populaziun romontscha. Tgei vul quella glied emprender oravontut? Lur intent ei buca primarmein dad emprender d'enconuscher nosa litteratura, mobein d'anflar il contact cul pievel sin via la pli sperta. Quella assimi-laziun duei pia succeder il pli spert pusseivel.

Pertgei buca cuntinuar cun las metodos tradiziunalas? Ei il success staus il giavischau? Forsa strusch. Vegn la metoda nova a purtar il success giavischau? Quei savein nus buca garantir, nus lein mo sperar. Star culs mauns en sac e schar dar l'aura pils larischs vegn strusch a purtar reme-dura en caussa. Il success ch'ins ha giu cun quella metoda en auters lungatgs dat a nus curascha da interpretar ina nova acziun en quella direcziun. San ins surprendre in cuors fatgs aposta per in auter lungatg? Ins astga segir buca surprendre in cuors senza adattar quel alla nova situa-zion tenor pusseivladad. Nus vulein era buca declarar la metoda audio-visuala per sontga scartira. Ella vul esser in ulteriur sforz per il manteni-ment da nies lungatg romontsch. Damai ch'il temps ei en rocla e las mo-das da viver semidan, vegn era quella acziun ad haver ses cunfins. Nus lein pia buca tschentiar in monument.

2. Principis dalla metoda audio-visuala

En sesez ei mintga instrucziun che sedrezza el medem mument all'ureglia ed agl egl audio-visuala. Sch'il scolar auda ils plaids dil scolast, dil radio, d'ina platta fonografica ni d'in magnetofon e persequitescha el medem mument maletgs corrispundents al text en siu cudisch, alla tabla ni sin ina teila, eis el influenzaus audio-visualmein. Pia nuot niev, sch'ins patratga ch'ins duvrava maletgs ell'instrucziun gia avon che Gutenberg inventi la stamparia. Tgei ei pia niev ella metoda audio-visuala dad oz? Nossa em-

prema damonda: Tgei ei lungatg? Lungatg ei in sistem da segns, da suns, da gèsts che han mintgamai ina muntada differenta tut tenor situaziun. Il plaid plidau ei la pli pintga unitad acustica che corrispunda ad in senn. Il plaid che nus udin ensiara ina noziun. Tier quella unitad acustica auda era il ritmus e l'intunaziun ni la melodia dil lungatg. L'intunaziun sco il ritmus ein purtaders dil lungatg gest aschibein sco la retscha da suns. Il ritmus e l'intunaziun han pia la medema peisa ella construcziun sco il singul plaid. Il resultat ei quel ch'ins datga silmeins schi bein dall'intunaziun dalla construcziun sco dils singuls suns. Cul sun, cun il ritmus e cun l'intunaziun s'accordeschan la mimica ed ils gèsts. Certs gèsts capin nus perfin senza plaids, p.ex. il gèst da quel che fa autostop.

L'instrucziun da lungatg duei promover il senn da comunicaziun da carstgaun tier carstgaun. Lungatg sa era promover la cultura ed il patergar dil carstgaun. Nies intent ei buca primarmein quel da dar ina introducziun ella litteratura romontscha, mobein da mussar da plidar il lungatg dil pievel aschispert ed aschi perfetg che pusseivel. Ei quella finamira contonschida, lein nus far il secund pass.

La part auditiva vegn dada all'entschatta da mintga lecziun cul magnetofon e la part visuala consista d'ina successiun da maletgs che vegnan projectai vid ina teila u directamein vid ina preit. A mintga construcziun ni savens era mo a parts da quella corrispunda in maletg ch'ei la translaziun visuala. Ils maletgs raquantan ina historia, il bia en fuorma da conversaziun. Quels maletgs ein schi significativs, ch'igl ei pusseivel da capir il senn dil text senza translatar el lungatg mumma.

3. La muntada dalla translaziun ella metoda audio-visuala

Ils auturs da quei cuors lubeschan negina translaziun. Il character dalla metoda pretenda ch'ins considereschi il lungatg per ina unitad, enten la quala nuot ei isolau. Emprander in lungatg duess cheutras buca consisten enten far ina collecziun da singuls plaids. La metoda audio-visuala instruescha cun noziuns ch'ei parts d'ina historia che representa in center d'interess.

Wolf Friederich argumentescha quella pretensiun en: «Der fremdsprachliche Spiegel der Muttersprache» sco suonda: «Ils differents lungatgs ein buca semegliants a vestgius ch'ins sa trer en alla medema caussa, mobein systems differents, ils quals san vegnir tschaffai spirtalmein cun tut lur caussas concretas ed abstractas e lu articulai el lungatg». Translatar ei transponer patratgs dad in lungatg patertgai ed articulai cun elements

da quei lungatg en in auter lungatg cun patratgs ed articulaziuns da gliez lungatg. Damai ch'in lungatg jester ei buca la basa dil sistem da patertgar e plidar el lungatg mumma, sa la translaziun esser mo da donn el process da capir il sistem da patertgar e plidar il lungatg mumma. La translaziun ei en vesta a quels arguments buca da cussegljar duront il process d'emprender in lungatg, ella vegn pli tard vitier sco tierz punct. Ella duei far la punt da lungatg tier lungatg sco transposiziun da patratgs d'in lungatg jester en patratgs dil lungatg mumma. En la translaziun ston ins saver dir il medem cun auters plaid. La translaziun sa vegnir praticada, cura che la basa dil lungatg jester ei ferma avunda.

4. *E la grammatica?*

Ins auda adina puspei la reproscha che quella metoda supprimi la grammatica. La grammatica vegn veramein buca tractada isoladamein sco ellas metodos tradiziunalas. Il scolar empren structuras, ellas qualas la grammatica ei cuntenida. Ina part dalla lecziun senumna explotaziun grammaticala. Cheu emprov'ins da parter da structuras cuntenidas el discuers. Ei setracta da far grammatica en ina situaziun dada dalla lecziun per lu sedistaccar da quella. Igl essenzial ei cheu da far viver las construcziuns en ina situaziun da dialog e d'animar la classa cun ver en egl las difficultads da mintgin.

Ins exercitescha finalmein structuras cugl intent da scolar l'ureglia. Quei sa – mo sto buca – daventar en in labor da lungatgs sunter ch'ils suns fundamentals san vegnir differenziai dil scolar bein avunda.

Il plaid sa esser capeivels mo el context. Mo cheu ha el in senn precis. Damai ch'in plaid sa haver differentas muntadas, eis el dependents dalla construcziun. Quel che plaida, patratga vid quei ch'el vul dir e buca vid las structuras ch'el drova. Quellas ston vegnir endamen automaticamein. Ina tala automaziun sa vegnir contonschida mo entras in stendiu exercezi. Mintg'ura da lungatg jester, duront la quala ei vegn tractau grammatica el lungatg mumma, ei piarsa per emprender il lungatg jester.

5. *Il scazi da plaid*

Il scazi da plaid surpasa en principi buc il vocabulari fundamental. Tgei capin nus cul plaid vocabulari fundamental? Ina gronda retscherca ha mussau che nus duvrein buca tut ils plaid tuttina bia. Ins drova adina pu-

spei ils medems plaids el discuors da mintgadi. Sin fundament da quei scazi da plaids han ins elaborau ils cuors audio-visuals. Quei scazi vegn slargaus en ina secunda part, aschia ch'ins arriva era sin quella via alla litteratura. Quei lubescha in'instrucziun intensiva, aschia ch'il scolarsa conversar en cuort temps el lungatg empriu. Gliez ei era igl intent che nus vein cun nossa instrucziun romontscha audio-visuala. Sche nos scolars vulan lu aunc cuntinuar per emprender d'enconuscher la litteratura romontscha, ei quei bein pusseivel e surtut fetg legreivel.

5. La muntada dils apparats sco mieds d'instrucziun

All'introducziun da mintga lecziun giogan magnetofon e projectur ina rolla impurtonta. El decuors dallas lecziuns surpren il scolast quella rolla. Igl apparat vegn remplazzaus empau alla gada diltut. Culs maletgs daventa ei il medem. Els ein cheu per provocar ina situaziun reala. El decuors dalla lecziun perda era il maletg siu dretg d'existenza e svanescha. Ils apparats ein mo gidonters, els remplazzan buca il scolast. Ei vala la peina da ponderar inagada tgei avantatgs concrets ch'ils apparats numnai san porscher al scolast.

Il magnetofon:

- El ha pazienza.
- El vegn buca staunchels.
- El intunescha adina tuttina. Entras agitaziun dil scolast savess la construcziun vegnir deformada.
- L'unitad da maletg e tun ei pli gronda.
- El sa porscher pliras vuschs. Il scolast savess mo imitar autras vuschs. Il magnetofon lai tschintschar las personas sezzas.

In auter avantatg dil magnetofon da cassetas ei quel ch'il scolar sa exercitar persuls a casa quei ch'ei vegniu empriu en scola. La lavur dil scolast vegn aschia levgiada e cumpletada. Quei ei denton mo lu il cass, sch'il scolast sa era sesurvire dils apparats.

Ils maletgs:

- Els associeschan il signal acustic cun la muntada. Ins vesa la situaziun, ils gèsts e la mimica.
- Els ligian l'expressiun vid la realitad.
- Els ein la translaziun visuala.

- Els sustegnan l'attenziun.
- Els sustegnan il basegns dall'expressiun spontana.
- Els simplifichesch la memorisaziun acustica.

Adempleschan ils maletgs pri neu d'in cuors franzos lur intent en in cuors da lungatg romontsch? Cun entginas resalvas bein. Els dattan buc ina tempra veramein romontscha. Ins ha ponderau quei fatg. Ins leva elaborar in cuors tipic romontsch. Tgi less denton far quei? Tgi posseda la formaziun necessaria per scriver in tal cuors en romontsch? Tgi savess pagar quella persuna ch'elaborass quei cuors? Il material ch'ei drova leutier ei aunc fetg cars. Quels fatgs ein vegni ponderai avon che semetter alla lavur per adattar in cuors franzos en romontsch. Havend luvrau ed experimentau cun quella metoda en romontsch, vegn ins a saver trer conclusiuns concretas. Sin fundament da quellas experiencias san ins forsa scalfir enzatgei niev, tipic romontsch.

7. La rolla dil scolast ei lu aunc quella da sefar libers dils apparats e d'exercitar las structuradas en novas situaziuns. El sto curreger il singul leu nua che quel ha buca udiu certs suns dil magnetofon. Plinavon sto el provocar novs discuors spontans, far exerchezis e cumpletar il cuors cun canzunettas e versets romontschs. Ei tucca al scolast da senezegiar dils avantatgs dils apparats e da cumbatter tuts disavantatgs pusseivels. Per saver dominar las apparatusas drova ei naturalmein era sforzs davart dil scolast. Ina perfecziun supplementara en quella metoda ed en la manipulaziun dils apparats ei indispensabla. Mo sin quella via sa il scolast sesurvir da quels mieds senza esser sclav dad els.

8. Co vegn l'instrucziun audio-visuala dallas metodas CREDIF (Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français) dada en moda concreta? Nus lein emprender d'enconuscher las singulas fasas che duein esser cuntenidas en mintga lecziun.

1. Explicaziun – repetiziun

1. Presentaziun

Il film dalla lecziun vegn presentaus.

2. Explicaziun

Ins lai tedlar il text che corrispunda ad in maletg. Per far capir il text vegn la grupp sonora analisada en elements ed unitads linguisticas:

3. *Repetiziun*

Las construcziuns vegnan repetidas.

4. *Correcziun fonetica* da mintga construcziun.

5. *Repetiziun e memorisaziun*

Quei sa daventar en in labor da lungatgs, mo era en stanza da classa.

II. *Explotaziun*

Explotar vul dir cheu applicar las structurass en novas situaziuns.

1. *Explotaziun culs maletgs*

Tenor situaziun lavur'ins cun in maletg u cun ina sequenza da maletgs. Quei daventa en in dialog denter scolar e scolast cun integrar las construcziuns ed il vocabulari dallas lecziuns precedentas ella situaziun nova.

2. *Explotaziun grammaticala*

Ins parta cheu dils maletgs che corrispundan allas structurass ch'ins vul explicar.

3. *Transposiziun*

Il scolast ei cheu animader dalla classa. Ins transpona la situaziun dada ella lecziun ella veta dils scolars cun dramatisar e seconversar.

Quei ein las fasas d'ina lecziun che s'extendan naturalmein tras plirs dis nua che la lecziun vegn mintgamai reprida leu, nua ch'ins ha calau la davosa gada.

9. *Cu entscheiv'ins a scriver?*

Sebasond sils principis da quella metoda che nus vein gia dilucidau, ein ils auturs encunter il leger e scriver alla entschatta dil cuors. Els pretendan che entras leger e scriver vegni l'unitad dalla construcziun disturbada, cunquei ch'ins seconcentreschi memia fetg sils singuls plaid. L'emprima fasa d'instrucziun duess pia esser orala. En quei temps duei il scolar tgirar l'udida, mantener la forza d'imitar ed exercitar la reacziun spon-

tana. Cu duei ins lu entscheiver a scriver? Quei dependa dall'intensitad cun la quala il cuors vegn instruius. Tier carschi vegn ins ad entscheiver pli baul che tier affons. Tochen ussa han ins praticau aschia ch'ins ha buca scret egl emprem miez onn, sch'ins quenta ch'il cuors vegni daus 4 tochen 5 gadas per jamna. Cheu astga denton valer per regla ch'il scolar duei entscheiver a scriver, cu el dominescha l'intunaziun dalla construcziun e sa s'exprimer en ina moda restrenschida. In fatg impurtont ei era che buca tut ils scolars vegnan ad haver las medemas difficultads (luvrers jasters). Il grond avantatg per quels ei denton puspei che la translaziun croda naven. (Co less il scolast translatar en terc, spagnol, grec e.a.v.).

10. Conclusiun

La metoda audio-visuala pretenda gronda concentraziun ton davart dil scolar sco dil scolast. Ella promova denton era quella el medem mument. Ins duess perquei buca instruir cun quella metoda dapli che 20–30 minutas in suenter l'auter. Quei pretenda che las lecziuns vegnien dadas en cuorts intervals. En scola mintga di, el cuors da romontsch per carschi aschi savens sco pusseivel per che las estructuras sappien vegnir memorisadas ton pli spert. Damai ch'ils carschi san sesurvire da cassetas e da maletgs corrispundents da colur, han els la pusseivladad d'exercitar persuls quei ch'ei vegniu introduciu e fixau en scola.

Il success dalla metoda audio-visuala schai alla fin els mauns dil scolast. El sto saver luvrar cun la metoda. Il success dalla metoda dependa era, sco tier tuttas metodos dil fatg, sch'il scolast ei buns da perschuer il participonts dils avantatgs dil lungatg romontsch ni buc. Emprender in lungatg ei en tutta cass buca lavur vana, mobein ina perfecziun dall'atgna savida, ina scolaziun generala ch'ei da beneventar en tuts graus.

(Igl autur engrazia a Rudi Netzer per sia collaboraziun en quest artechel)